

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND

Strandgatan 25
22 100 Mariehamn
Tel.nr. (018) 25127 Fax nr (018) 16595
Hemsida www.mpn.aland.fi

MILJÖTILLSTÅND

Datum

25.03.2003

Ärendenummer

MPN-00-128

Sökanden

Torsholma Forell Ab
c/o Jörgen Gustafsson
22 910 Torsholma

Ärende

Ansökan om miljötillstånd för fortsatt fiskodling i Torsholma, Brändö.

Ansökan har anhängiggjorts vid miljöprövningsnämnden den 30.11.2000 och kompletterats den 21.05.2001.

Verksamhet och dess placering

Ansökan avser fortsatt och utökat tillstånd för fiskodling i nätkassar vid Torsholma, Brändö, om ca 100 000 kg tillväxt. Odlingen är belägen i Brunnsöfjärden invid Ånholm. Övervintringsplatsen är belägen mellan Killingholm och Ådskärsgrundet. Sökanden anhåller om att det årligen använda fodret skulle innehålla högst 1 050 kg fosfor och 7 800 kg kväve och att tillståndet beviljas för 10 år framåt.

Grund för sökande av tillstånd

Ansökan anhängiggjordes hos miljöprövningsnämnden som tillstånd enligt vattenlagen och överfördes till ansökan om tillstånd enligt miljöskydds- och miljötillståndslagen den 09.07.2001 till följd av den senare lagens ikraftträdande.

Grunden för sökande av miljötillstånd är därmed 11 § landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001), då tillstånd behövs enligt 6 kap. 16 och 18 § 1 mom. punkt j vattenlagen för landskapet Åland (61/1996).

Tillstånd och avtal rörande verksamheten samt områdets planläggningssituation

Tidigare tillstånd och villkor

Torsholma Forell Ab har tidigare bedrivit verksamhet på odlingsplatsen med tillstånd av Västra Finlands Vattendomstol, 101/1991/3 beslut 20.12.1991, om 60 000 kg producerad tillväxt per år. Enligt beslutet har nätkassarnas sammanlagda volym fått uppgå till högst 6 000 m³ och det foder som använts årligen fått innehålla högst 900 kg fosfor och 6 700 kg kväve.

Tillståndet är ikraft till utgången av år 2001, eller om ansökan anhängiggjorts före utgången av år 2000, till dess det med anledning av denna ansökan givna beslutet vunnit laga kraft.

Sökandes rätt till de erforderliga områdena

Vattenområdet som används för verksamheten tillhör Torsholma fiskelag. Torsholma Forell Ab har 19.11.2000 upprättat ett arrendeavtal med Torsholma fiskelag gällande ett ca 2 ha stort samfällt vattenområde Torsholma by i Brändö, samt ett ca 0,5 ha stort vattenområde vid Ådskärsgrundet i Torsholma by i Brändö kommun. Det nuvarande avtalet förlängs och är i kraft t.o.m. 31.12.2005. Sker inte uppsägning genom någondera parts försorg senast 6 månader före arrendetidens utgång, förlängs avtalet med 5 år i sänder på samma villkor som i detta avtal. Arrendeområdet upplåts åt arrendetagaren för att odla ca 100 ton regnbågslax i årlig tillväxt.

Platsen för fiskodlingsverksamheten och miljöns tillstånd

Områdets hydrologi, geologi och naturens tillstånd

Odlingen ligger i Brunnsöfjärden vid Änholm, Torsholma. Brunnsöfjärden är ett sund som går mellan Torsholma och Brunnsö. Där går en ca 5 m djup farled. I öster mynnar Brunnsöfjärden ut i öppet hav, Skiftet. Norrut begränsas fjärden mer av skärgård med ett antal holmar och skär. Övervintringsplasten ligger mer inomskär högre upp i Brunnsöfjärden mellan Ådskär och Killingholm. Djupet vid den huvudsakliga odlingsplatsen är ca 10-12 m. Det saknas mätningar på verkliga vattenströmningar och vattenutbytet. För vattenområdet finns inte några utfärdade kvalitetsnormer.

Recipientens tillstånd och användbarhet

Kontrolluppgifter över produktionen från övervakande myndighet har sammanställts i en tabell nedan.

Tabell:1

År	Produktion (kg)	Fodrets fosforinnehåll (kg)	Fodrets kväveinnehåll (kg)
1993	43400	704	4403
1994	72474	887	6224
1995	79164	1179	8130
1996	48179	837	5069
1997	71700	896	6507
1998	68800	949	6841
1999	29049	440	2992
2000	53492	589	4787
2001	56863	701	4976

Vattnets kvalitet

Tabell 2: Sammanställning av resultaten från miljökontrollprogrammet.

År	Inverknningar på vattenkvalitet	Eutrofiklass	Användbarhetsklass
1997	tydliga	något eutroft	nøjaktig
1998	lindriga	något eutroft	god
1999	lindriga	något eutroft	god
2000	lindriga	något eutroft	god
2001	tydliga	något eutroft	god

Annan belastning på området

Sökanden uppger att inom de områden som fiskodling bedrivs finns inga skyddsvärden eller skyddsområden. Hela Torsholmas vattenområde används som fiskekortsområde. I samma vattenområde finns en annan fiskodling, Brunnsö lax Ab med en årlig produktion om ca 70 000 kg.

Till Torsholma sker viss trafik av mindre persontransporter och fritidsbåtar varvid viss grumling kommer av verksamheten. Förutom den diffusa belastningen från glesbebyggelse samt åker- och skogsmark känner sökanden inte till andra punktutsläpp som skulle vara betydande för vattenområdet.

Fiskodlingsverksamhet

Produktion

Företaget hette tidigare Torsholma lax Öb men ombildades 01.09.1999 till aktiebolag med namnet Torsholma Forell Ab. Verksamheten har för närvarande tillstånd från Västra Finlands vattendomstol om en årlig produktion om ca 60 000 kg med foder som årligen fått innehålla 900 kg fosfor och 6 700 kg kväve. Företaget planerar en ökad produktion till ca 100 000 kg och skulle då använda ca 130 000 kg foder. Fodrets innehåll av kväve och fosfor skulle då öka till 1 050 kg fosfor och 7 800 kg kväve. Fiskodlingen består av tre kassar vilka är 100 m² stora, en kasse på 150 m² samt en kasse som är 300 m² stor. Kassarna är 5 meter djupa och total 3 750 m³.

Företaget har en övervintringsplats för småfisk på noll till ettårig fisk mellan Killingholm och Ådskärsgrundet. Närmsta granne till övervintringsplatsen är Torsholma Fisk och Grönsaker Ab:s renshall. Mängden fisk som förvaras vid övervintringsplatsen under vintern uppgår till ca 10 000 kg. Övervintringsplatsen används under tiden början av november till slutet av april. Vinterutfodringen rör sig om några ton per år. Ingen tillväxt sker under denna period. Fisken är vaccinerad mot vibrios och furunkulos.

I verksamheten används inte några giftfärger för att motverka alg- och snäckväxt på odlingskassarna. Fiskarna är vaccinerade när de kommer till odlingen. Sökanden uppger att utfodringen sker via automater.

Hantering av fisk

För fiskhantering hyr företaget tillsammans med Brunnsö lax Ab, Torsholma fisk och

grönsaker Ab:s lokaler vid Killingholm. Ordförande för Torsholma fisk och grönsaker Ab är Agneta Karlström. Lokalen är godkänd av Ålands hälsonämnd enligt hälsovårdslagstiftningen.

Utfodringssystem och skötsel vid fiskodlingen

Sökande uppger att fisken utfodras med foderautomater. Ansvarig för den dagliga skötseln är Richard Eriksson.

Slakt och rensning

Sökanden hyr företaget Torsholma fisk och grönsaker Ab:s lokaler vid Killingholm för fiskslakten. Blodvattnet från stickningen genomgår ingen rening utan går direkt tillbaka i havet.

Behandling och mottagning av avfall

Vid rensningen skickas fiskrensorna till Nymans fisk Kb i Jurmo. Den döda fisken tas omhand separat och komposteras inom ägarnas jordområden.

Bästa tillgängliga teknik (BAT) och bästa tillämpbara miljöpraxis (BEP)

Sökanden uppger att de gör allt de kan för att inte smutsa ner i omgivningen. De använder inte några giftfärger för att motverka alg- och snäckväxt på odlingskassarna. Utfodringen sker noggrant via foder automater. Via foderleverantören får man nyttiga anvisningar och skötselråd.

Fiskodlingens miljöbelastning och begränsning av den

Odlingsplatsens lämplighet

Enligt den schematiska utredningen ”Förslag till det reviderade miljökontrollprogrammet för fiskodlingen på Åland” (Jukka Mehtonen, Husö biologiska station, 2000) över de åländska fiskodlingarnas instängdhet har vattenområdet där fiskodlingen ligger beräknats ha en yta på 1,35 km² och en öppenhet på 0,35, vilket beräknats genom att dividera vattenytans area med tvärsnittsöppningarnas area. Öppenheten avspeglar vattenutbytestiden och är därmed ett mått på ett områdes känslighet för övergödning. Av de 47 olika odlingsplatserna har 25 värden under 0,5. De övriga 22 har större öppenhetsvärden och därmed troligen bättre vattenomsättning och är mindre känsliga för övergödning. Totalt har nio odlingar vars öppenhet och vattenareal är små, erhållit avvecklingstillstånd fram till och med år 2002 då även verksamheternas påverkan på vattenkvaliteten varit tydliga.

Faktiska utsläppsnivåer och beräkning av dessa

Enligt sökandens uppgifter till övervakande myndigheter gällande de totala mängder foder som använts för odlingen kan den faktiska belastningen från verksamheten beräknas uppgå till maximalt 667 kg respektive 5 325 kg utgående från den totala mängden fisk som odlades år 2001. Företaget har de senaste fem åren uppnått en foderfaktor i medeltal på 1,4. Vilket är betydligt högre än de flesta andra odlingarna som har en foderfaktor på ca 1,2. För beräkning av belastningen från överskotts foder antas det årligen använda fodret innehålla 0,9 % fosfor samt 6,9 % kväve samt att den odlade fisken i genomsnitt innehåller 0,4 % fosfor och 2,75 % kväve enligt Naturvårdsverkets Allmänna råd 93:10.

Belastningsvärdena beräknas från en massbalansmodell där man beräknar mängden tillfört fosfor och kväve med fodret minus de mängder som tas upp i fisken på årsbasis. Den specifika belastningen erhålls genom att dividera det erhållna belastningsvärdet med fiskens årliga tillväxt.

Påverkan av utsläpp

Torsholma Forell Ab har samma kontrollpunkter och referenspunkter som den närliggande odlingen Brunnsö Lax Ab. Enligt det gemensamma miljökontrollprogrammets vattenanalyser som gjorts vid odlingsplatsen har inverkan på vattenkvaliteten klassats som lindriga de flesta åren utom det senaste år 2001 då vattenkvaliteten klassades som tydlig. Området har klassats som något eutroft. Man kan ur kontrollprogrammet inte urskilja några stora skillnader mellan kontrollpunkterna och referenspunkterna. Det senaste året hade eutrofiering skett på alla punkter. En viss påverkan kan urskiljas från fiskodlingsverksamheten vid punkt 64. Bottenvattnet verkar dock syresättas och omblandas väl.

Bottenprovtagningen 1997 visar en lindrig eutrofiering. Det strömmar tillräckligt med vatten så att botten ska förbli syresatt. År 2000 gjorde en ny bottenfauna undersökning. Man upptäckte sulfidränder i bottenmaterialet som kan innehålla svavelväte. På samtliga punkter fanns östersjömusslor i alla storleksklasser. Botten klassades vid båda årens provtagningar som litet förorenad.

Kontroll av verksamheten och dess verkningar

Kontroll av utsläpp

Kontrollen av eventuell miljöpåverkan sker inom ramen för det av Ålands landskapsstyrelse godkända gemensamma miljökontrollprogrammet för de åländska fiskodlingarna från 1993-2001 som reviderades 2002, där odlingsenheten ifråga ingår. Vattenkvalitetsanalyser utförs två ggr/år och undersökning av bottenfauna görs vart tredje år. Miljöprövningsnämnden delges kontinuerligt all uppdaterad miljödata från fiskodlingens miljökontrollprogram.

Alternativ placering

Sökanden har tidigare odlat fisk vid Gåsholm, men flyttade år 1991 sin fiskodling till ny odlingsplats vid Brunnsö fjärden, Ånholm.

Miljöberättelse

Miljökonsekvensbedömning behöver inte uppgöras i detta ärende. Den information och utredning som enligt 5 § landskapsförordningen om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000), skall ingå i miljöberättelsen till detta beslut, finns i beslutstexten.

BEHANDLING AV TILLSTÅNDSANSÖKAN

Kungörelse

Ansökan kungjordes under tiden 18 september - 14 oktober, 2002 på Brändö kommuns och landskapsstyrelsens anslagstavlor. De båda kungörelserna fanns införda i Tidningen Åland och Nya Åland. Alla kända sakägare delgavs kännedom om ansökan per brev. I kungörelsen och delgivningen framgick att envar hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Inga yttranden har inkommit under kungörelsetiden.

Utlåtanden

Miljöprövningsnämnden har begärt utlåtande från Brändö kommun, Sjöfartsverket, Husö biologiska station samt Ålands landskapsstyrelse.

Utlåtande från Brändö kommun, inkom 07.10.2002

Brändö kommun, förordar ansökan både när det gäller fortsatt och utökat tillstånd i fråga om årlig tillväxt för fiskodlingen.

Utlåtande från Sjöfartsverket, Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt, inkom 09.10.2002

Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt motsätter sig inte ovannämnda ansökan. Nätkassarna bör utmärkas enligt Sjöfartsstyrelsens beslut 4.4.1991. Förtöjning eller förankring av nätkassarna bör ske så, att allmän båt- eller fartygstrafik inte förhindras eller försvåras. Nätkassarna bör placeras så att tillräckligt avstånd lämnas till farleder och möjliga manövreringsområden för fartyg eller båttrafik. Utmärkningen av nätkassarna får inte ske så att fasta eller flytande, belysta eller obelysta sjömärken kan förväxlas med fiskodlingens utmärkning. Kopia av karta eller utdrag ur sjökort där platsen för fiskodlingen framgår bör tillställas sjöfartsdistriktet så fort anläggningen är på plats.

Utlåtande från Ålands landskapsstyrelse, inkom 18.10.2002

Landskapsstyrelsens beslöt att avstå från att lämna utlåtande över ansökan men att överlämna inspektionsrapporterna från 2001 för kännedom.

I inspektionsprotokoll från 23.10.2001 framkommer att renseri finns på Torsholma och används tillsammans med Brunnsö lax Ab. Blodvatten och sköljvatten från renseriet leds utan rening. Man handrensar dock allt vilket innebär att inte några rensrester följer med avloppsvattnet. En kasse med fisk övervintrar vid renseriet.

Vid inspektion 21.08.2002 framkommer att död fisk (ca 300 kg) läggs ut i naturen som fågelmat och att små fodersäckar (ca 770 kg) brännes.

Utlåtande från Husö biologiska station, inkom 11.10.2002

Torsholma forell Ab har tillstånd att odla högst 60 ton fisk vid odlingen i Brunnsöfjärden. Den teoretiska belastningen har varit ca 555 kg fosfor och 4050 kg kväve vilket ger en specifik belastning på i medeltal ca 9 g fosfor och ca 67 g kväve per kilo tillväxt. År 2001 var den specifika belastningen 8 g fosfor och 60 g kväve per kg odlad fisk. Ingetdera värde bemöter riktvärdena på 7 g fosfor och 44 g kväve per kg odlad fisk utgivna av Miljöministeriet i Finland som mål fram till år 2005 inom de finländska odlingarna (Suomen Ympäristö 402” Åtgärdsprogram för skydd av vattnen fram till år 2005”, 2000). I Samma vattenområde verkar även Brunnsö lax Ab som odlar 70 ton fisk, d v s. sammanlagt uppgår odlingsmängderna för de bägge odlingarna till 130 ton. Den sammanlagda teoretiska belastningen uppgår till minst 1000 kg fosfor och 8000 kg kväve per år beräknad enligt en specifik belastning om 9 g fosfor och 67 g kväve per kg odlad fisk räknat på 5 års medeltal för bägge odlingarna.

Enligt vattenanalyser gjorda mellan 1997–2001 är vattenkvaliteten i området god och området klassas som något eutroft (Fiskodlingens miljökontrollprogram 1993-2001). Fiskodlingens inverkan på området bedöms som tydliga år 2001 och området uppvisar tecken på försämring under en längre tidsperiod. Från år 1993 har halterna fosfor och

kväve i Brunnsöfjärden ökat ständigt och i en högre grad än närsalhalterna vid referenspunkten. Enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder kust till av (SNV rapport 4919, 1999) avviker klorofyll-a halterna litet eller tydligt och siktdjupet tydligt från jämförelsevärdena för ett icke eutrofierat vatten. Fosfor och kvävehalterna ligger på en medelhög respektive låg medelhög nivå och avviker litet från jämförelsvärdet. I referensområdet ligger fosfor och kvävehalterna på en mycket låg/låg respektive låg/medelhög nivå. Även bottenfauna prover tagna i området 1997 och 2000 uppvisar tecken på ökad förorening i Brunnsöfjärden.

Enligt Miljöministeriets åtgärdsprogram fram till år 2005 borde landskapet Åland sträva till att minska belastningen från fiskodlingarna med 30 % från 1993 års nivå till år 2005, och enligt de av landskapet uppställda riktlinjerna för utvecklingen av fiskodlingsverksamheten skall man sträva till att minska fosforbelastningen med 30 % och kvävebelastningen med 20 % från 1996 års nivå till år 2005. För fosfors del har målet så gott som uppnåtts, medan endast en ca 10 % minskning har uppnåtts för kvävet del.

Med hänvisning till ovanstående borde vattenområdet Brunnsöfjärden ej belastas mera än vad som nu sker, och ingen utökning av fiskodlingsverksamhet i området borde tillåtas.

Förklaring

Torsholma Forell Ab uppger enligt telefonsamtal 05.12.2002 att de har inget att tillägga i en förklaring angående utlåtandena som kommit in under kungörelsetiden.

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND'S AVGÖRANDE

Miljöprövningsnämnden beviljar Torsholma Forell Ab, med stöd av 2, 11 och 24 § landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001) samt 6 kap. 18 § 1 mom. punkt j. vattenlagen för landskapet Åland (61/1996) miljötillstånd att bedriva fortsatt odling av fisk i nätkassar i Brunnsöfjärden och övervintring av fisken vid Ådskärsgrundet i Brändö, placerade enligt karta i bilaga 1 och specificering nedan. Tillståndet ersätter beslutet från Västra Finlands vattendomstol 20.12.1991 (utslag 101/1991/3 Dnr 90216).

Torsholma Forell Ab:s miljötillstånd omfattar följande:

- 1) Tillstånd att odla totalt ca 70 000 kg fisk per år i Brunnsöfjärden samt övervintring vid Ådskärsgrundet i Brändö, inom ramen för nedanstående mängd fosfor och kväveanvändning.
- 2) Nedanstående villkor skall följas.
- 3) Karta över beviljad odlingsplats och övervintringsplats enligt bilaga 1.
- 4) Verksamheten omfattar inte slakt och rensning av fisk vid berörd odlingsplats eftersom Torsholma Forell Ab uppger att all slakt sker i ett för livsmedel godkänt slakteri, Torsholma fisk och grönsaker Ab. Då blod- och sköljvattnet i nuläget inte genomgår någon rening skall anläggning för behandling av processvatten uppföras senast den 31.12.2003 för att slakteriet skall få användas till Torsholma Forell Ab:s fiskhantering. Verksamhet som omfattar slakt av fisk skall, enligt landskapsförordning om miljöskydd och miljötillstånd i bilaga 1 punkt 11a, söka särskilt tillstånd senast den 1 juli 2003.

Villkor

Tillståndshavaren skall efterfölja bestämmelserna i vattenlagen och annan berörd lagstiftning samt följande tillståndsvillkor:

Utsläpp i vatten och avlopp

1. Det foder som årligen får användas för odling får högst innehålla 780 kg fosfor och 6000 kg kväve.
2. Tiden för vinterförvaringen begränsas till perioden mellan den 1 november och den 30 april eller vid behov fram till islossning sker. Vid övervintringsplatsen får det årligen använda fodret innehålla högst 60 kg fosfor och 450 kg kväve inom ramen för den totala mängden fosfor och kväve som får användas i villkor 1.
3. Den i havet utsläppta specifika belastningen får inte överskrida 7 g fosfor och 44 g kväve per kilogram producerad fisk.

De specifika belastningsvärdena beräknas genom att från näringsmängden av det årligen använda fodret subtrahera den mängd näring som bundits i fiskens tillväxt genom att dividera den på detta vis erhållna summan med fiskens årliga tillväxt. Den odlade fisken innehåller 0,4 % fosfor och 2,75 % kväve, enligt Naturvårdsverkets allmänna råd 1993:10.

4. Tillståndshavaren skall sträva till att minska foderkoefficienten och använda foder med minsta möjliga fosfor- och kväveinnehåll. Man skall även sträva till att under vinterförvaringen utfodra fisken med minsta möjliga mängd foder. Anläggningen skall ständigt sträva till att minska den belastning på vattenområdet som verksamheten ger upphov till samt under den dagliga skötseln noggrant beakta vattenskyddsaspekter.

Avlopp

5. Blodstickning och rensning av fisk skall ske i en slakterianläggning som är godkänd enligt miljöskydds- och miljötillståndslagen.

Avfall och kemikalier

6. Avfallshanteringen vid anläggningen skall följa kommunal renhållningsplan, vilken godkänts av landskapsstyrelsen, och landskapslagen om renhållning (3/1981) samt skötas så att miljöförorening förhindras och sanitär olägenhet inte uppstår.
7. Fodersäckar får enligt Ålands Landskapsstyrelses beslut (86/2002) inte eldas upp i verksamheten utan måste återvinnas alternativt deponeras på godkänd deponianläggning.
8. Allt fiskavfall som uppkommer vid rensning skall samlas upp och behandlas enligt verksamhetsbeskrivningen. I fall hanteringen av fiskavfallet ändras så att Torsholma Forell Ab i den egna verksamheten hanterar fiskavfallet måste en ansökan om miljötillstånd lämnas till Ålands miljöprovsningsnämnd.
9. Död fisk måste samlas upp och hanteras eller ensileras separat.

Ensilering ska ske så att läckage och luktbesvär förhindras och att en surhetsgrad på pH 3 uppnås. Död fisk ska ensileras skilt från rensavfall och får inte användas till djurfoder.

Vid spridning av ensilage på jordbruksmark ska Ålands landskapsstyrelses beslut om begränsning av utsläpp i vatten av nitrater från jordbruket (ÅFS 79/2000) följas.

Annan hantering av död fisk skall ske slutet för transport till godkänd anläggning för kompostering eller motsvarande godkänd avfallshantering enligt förordningen för behandling av animaliskt kategori III avfall som träder ikraft den 1 maj 2003 (Europaparlamentets och rådets förordning nr 1774/2002).

Hanteringen skall anmälas till tillsynsmyndigheten och följa de direktiv som miljöbyrån vid Ålands landskapsstyrelse fastställer.

10. Vid anläggningen får endast sådana medel och kemikalier användas som är godkända eller tillåtna enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier (32/1990 med ändring 60/1995). Alla kemikalier som används inom verksamheten skall anmälas till kemikalieövervakningen vid hälsonämnden och tillsynsmyndigheten vid Ålands landskapsstyrelse. Alla kemikalier som lagras i verksamheten skall förvaras skilt inomhus i ett ändamålsenligt och lagenligt märkt och låst skåp eller i ett avskilt märkt och låst utrymme så att de inte riskerar att förorena miljön eller orsaka sanitär olägenhet utöver deras faktiska användningsområden.

Åtgärdsförpliktelser

11. Tillståndshavaren skall hålla fiskodlingsanläggningens konstruktioner och anordningar i sådant skick och förankra dem så att de hålls på de avsedda platserna och inte stör sjötrafiken eller förorsakar det övriga nyttjandet av vattendraget sådan skada som kan undvikas.
12. För att trygga sjötrafiken i anläggningarnas närhet skall konstruktionerna utmärkas på ett av Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt godkänt sätt. Kopia av karta eller utdrag ur sjökort där platsen för fiskodlingen framgår skall tillställas sjöfartsdistriktet.
13. Bullernivån som uppkommer vid odlingsverksamheten skall inte överstiga riktvärden 55 dB dagtid (LA eq) och riktvärdet 50 dB nattetid.

Rapporteringsbestämmelser

14. Vid anläggningen skall skötseljournal föras på ett av Ålands landskapsstyrelse godkänt sätt. I journalen skall antecknas bland annat uppgifter om mängden använt foder och dess innehåll, leverantör samt företagsmärkning, om de fiskmängder som tillförts anläggningarna och bortförts från dem, fiskens medicinerings och dödlighet, använda kemikalier, mängd död fiskavfall som uppkommer per månad och nödvändiga uppgifter om anläggningens verksamhet.
15. Journalen skall hållas vid odlingsanläggningen och den skall vid behov uppvisas för myndigheterna. Landskapsstyrelsen skall årligen före utgången av februari tillställas ett årssammandrag på en för detta ändamål uppgjord blankett.
16. Tillståndshavaren skall på begäran uppge för tillsynsmyndigheten nödvändiga uppgifter och utredningar för kontroll av skötseljournalens tillförlitlighet.

Kontroll och övervakning av föroreningar

17. Tillståndshavaren skall på egen bekostnad låta utföra kontroller på fiskodlingens inverkan på vattendraget och på fisket och fiskbestånden på ett av tillsynsmyndigheten godkänt sätt. Kontrollerna kan utföras som samkontroll tillsammans med de andra kontrollskyldiga i området enligt det gemensamma miljökontrollprogrammet för fiskodlingarna på Åland. Ifall tillståndshavaren inte utför kontrollerna inom detta program skall ett förslag till alternativt program lämnas in till tillsynsmyndigheten inom två månader efter det att detta utslag vunnit laga kraft.
18. Om resultaten av observationerna ger anledning därtill kan observationsprogrammet senare ändras på ett sätt som tillståndshavaren och tillsynsmyndigheten kommer överens om eller i enlighet med 8 kap. 1 § vattenlagen (61/1996).
19. Resultaten av observationerna skall tillställas tillsynsmyndigheten och till erforderliga delar Brändö kommun. Dokument och resultat från observationsprogrammet skall bevaras vid anläggningen och på uppmaning kunna visas för inspektionsmyndigheter och dessutom vid behov ges till sakägarna för påseende.

Övrigt

20. Om fisken i anläggningen konstateras eller misstänks ha en sådan sjukdom som skall bekämpas enligt lagen om djursjukdomar FFS (55/1980) eller någon annan smittosam sjukdom som inte allmänt förekommer, skall tillståndshavaren underrätta övervakande myndighet och landskapsveterinären i landskapet Åland samt vidta nödvändiga åtgärder.

Om avfall i form av död fisk uppkommer vid bekämpningen av sjukdom skall avfallet antingen komposteras på ett av myndigheterna godkänt fält t.o.m. 31.12.2003 eller föras i ett slutet system till en av myndighet godkänd anläggning för behandling av animaliskt avfall med risk för smitta, så att avfallet inte förorsakar miljöförorening enligt 3 § miljöskydds- och miljötillståndslagen.

Anteckningar skall göras i skötseljournalen om alla förekommande fisksjukdomar och behandlingen av dem samt om använda mediciner och kemikalier.

Ansvar för verksamheten

21. Tillståndshavaren är själv ansvarig skötare för anläggningen och skall meddela härom till Ålands landskapsstyrelse. Uppgifterna skall uppdateras vid byte av ansvarig person.
22. Tillståndshavaren är ansvarig för skada, men och annan förlust av förmån, som möjligen förorsakas av företaget.

Tillståndets giltighet

23. Detta tillstånd är i kraft till 31.12.2007 under förutsättning att tillståndshavaren innehar laglig rätt till det för fiskeodlingsverksamheten erforderliga vattenområdena. Om tillståndshavaren har för avsikt att fortsätta fiskodlingen efter 31.12.2007 skall en ansökan om nytt tillstånd inlämnas till Ålands miljöprövningsnämnd före utgången av år 2006 i enlighet med bestämmelserna i lagen om miljöskydd och miljötillstånd. En förutsättning för att fortsatt tillstånd skall ges efter 31.12.2007 är att bästa tillgängliga teknik används för odlingen. Till ansökan skall fogas en konkret plan för hur verksamheten kommer att utveckla

odlingstekniken mot miljöanpassning för att minska sin belastning på berörda vattenområden. Detta tillstånd är ikraft till dess ett laga kraftvunnet utslag erhållits med anledning av en ny inlämnad ansökan som anhängiggjorts inom utsatt tid.

Allmänna motiveringar

Tillverkning av fiskfoder görs av fisk från världshaven och med tillsatser av fett, proteiner och kolhydrater från växter. För att kunna producera 1 kg odlad fisk krävs fiskmjöl från motsvarande ca 4 kg fisk från världshaven. Eftersom foderfisken inte tas från Östersjön sker det alltså en tillförsel av näringsämnen till Östersjön via fiskfodret. Att använda fyra gånger större mängd fisk i form av fiskfoder för att producera odlad fisk är därför inte någon hållbar utveckling. Trots att den globala produktionen av fisk i fiskodlingar har fördubblats de senaste 15 åren har det inte minskat trycket på vild fisk och medfört att utfiskningen har minskat. Det har istället visat sig att fiskodlingar ökar risken för utfiskning i världshaven p.g.a. att det går åt många fler kilo vilt fångad fisk till fiskmjöl än vad man sedan får ut i färdig fisk.

Kraven på utsläpp från avloppsanläggningar för vilka krävs miljöprövningsnämndens tillstånd har skärpts genom tillämpningen av vattenlagen och den nya landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd. Miljöprövningsnämnden har ställt krav på 85-95 % fosforreduktion och 50-70 % kvävereduktion i sex kommunala avloppsreningsverk. Ålands landskapsstyrelse uppger i "Utredning över avloppsbehandlingen på Åland och riktlinjer för en förbättrad avloppsbehandling" från oktober 2002 att bl.a. fosforreduktionen skall vara minst 80 % och kvävereduktionen minst 30 %. Inom jordbruket ställs också omfattande krav på utsläpp av både kväve och fosfor. Dessa åtgärder har vidtagits för att minska närsaltsutsläppet till kustvatten. Kraven på miljöskyddsåtgärder vid fiskodlingar måste därför ställas högt för att inte omintetgöra de åtgärder som har vidtagits vid andra utsläppspunkter. Enligt den uträkning som landskapsstyrelsen har gjort över belastningskällornas andel av totalbelastningen av fosfor och kväve år 2001 bidrar fiskodlingen med 66 % av den totala fosforbelastningen från land och 50 % av kväveutsläppen. Som en jämförelse kan nämnas att jordbruket står för 17 % av fosforutsläppen och 25 % av kväveutsläppen och Mariehamns stads reningsverk, Lotsbroverket står för 2 % av fosforutsläppen och 12 % av kväveutsläppen.

Specificerade motiveringar

Ålands miljöprövningsnämnd har granskat miljötillståndsansökan och utlåtanden som anförts i ärendet samt förutsättningarna för beviljande av tillstånd. I avgörandet har miljöprövningsnämnden även i övrigt beaktat vad som bestämts om skydd av allmänna och enskilda intressen. Utlåtanden har beaktats vid tillståndets avgörande och nedan i motiveringen.

Miljöprövningsnämnden finner med beaktande av syftet i 1 kap. 1 § vattenlagen och förutsättningarna i 4 kap. 1, 3 och 4 §§ vattenlagen, att fiskodling får utföras så att ändamålet med företaget och dess verksamhet nås med minsta olägenhet för miljön utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget och verksamheten omöjliggörs.

Då miljötillståndet innehåller stränga villkor för förebyggande av förorening, vilka ges med stöd av 25 och 26 § i miljöskydds- och miljötillståndslagen, anser miljöprövningsnämnden att nyttan av att fiskodlingen får bedrivas på den i ansökan avsedda platsen bör anses betydlig i förhållande till skada, men eller annan förlust av förmån som härav kan följa.

Östra skärgården har p.g.a. sitt läge och en mindre befolkningsmängd, vilken dessutom är ojämnt fördelad mellan ett mindre antal åretrunt bosatta och ett flertal sommarbesökare

samt turister under högsäsong, endast begränsade förutsättningar för att upprätthålla verksamheter. Det närmast berörda vattenområdet är endast lite belastat av bosättning. Sommartid kan dock belastningen på vattenområdet förväntas öka till följd av turistnäring och småbåtstrafik. Denna belastning uppstår vid normalt accepterat samhällsutnyttjande och är av allmänt såväl som enskilt intresse. Därtill kommer diffus bakgrundsbelastning på området.

I samma vattenområde verkar förutom Torsholma Forell Ab även Brunnsö lax Ab och man måste beakta den totala belastning som dessa båda fiskodlingar bidrar till. Därför har dessa båda ansökningar behandlats gemensamt. Torsholma Forell Ab ansöker om att få utöka verksamheten från nuvarande 60 000 kg till 100 000 kg. Undersökningar visar att Brunnsöfjärden är mer påverkat av förhöjda närsalthalter än omliggande referensområde och en högre belastning än nuvarande kan leda till mer negativa inverknings på vattenområdet. Miljöprövningsnämnden anser att det är skäligt att den näringsämnesbelastande verksamheten tillåts i endast begränsad omfattning, med avseende på det årligen använda fodrets innehåll av näringsämnena fosfor och kväve, så att inte verksamheten riskerar att motverka en uthållig utveckling för vattenmiljön genom att en för hög näringsämnesbelastning på vattenmiljön bidrar i för hög grad till eutrofiering i åländska vatten. Företaget har under tidigare tillståndperiod haft en foderfaktor i medeltal på 1,4 vilket har varit betydligt högre än vad övriga odlingar har haft. Med beaktande av den tidigare verksamheten och den dokumenterade påverkan som erhållits från denna, anser nämnden att företaget med dagens förbättrade foder och utfodringsteknik borde kunna minska sin foderfaktor till 1,2 och genom det trots minskad mängd tillåten fosfor och kväve i fodret ändå komma upp till samma produktion som tidigare.

I det gemensamma miljökontrollprogrammet har båda odlingarna samma kontroll- och referenspunkter och man kan därför inte urskilja den enskilda odlingens påverkan på provpunkterna ur dessa undersökningar. Man bör därför beakta att det är båda odlingarnas belastning som återspeglas i dessa värden. De vattenanalyser gjorda vid odlingsplatsen har inverkan på vattenkvaliteten klassats som lindriga de flesta åren förutom det senaste år 2001 då vattenkvaliteten klassades som tydlig. Området har klassats som något eutroft. Man kan ur kontrollprogrammet inte urskilja några stora skillnader mellan kontrollpunkterna och referenspunkterna. Det senaste året hade eutrofiering skett på alla punkter. Bottenvattnet verkar dock syresättas och omblandas väl. Bottenprovtagningen både år 1997 och 2000 klassade botten vid odlingarna som litet förorenad. Vid provtagningen år 2000 fanns vid samtliga punkter östersjömusslor i alla storleksklasser.

Enligt riktlinjer för fiskodlingsverksamhet på Åländska vatten ska produktionsnivåerna vara sådana att belastningen reduceras till år 2005, för fosfor med 30 % och kväve med 20 % från 1996 års nivåer. Jämfört med villkor givna av Västra Finlands Vattendomstol 20.12.1991 kommer villkor från detta beslut att innebära att den schematiskt beräknade maximala belastningen av näringsämnen för odlingen minska med 20 % för fosfor och 16 % för kväve, se tabell 3. Ålands miljöprövningsnämnd motiverar att värdet för det årligen använda fodrets innehåll av fosfor och kväve kan minskas jämfört med de tidigare tillåtna nivåerna då villkoren i tillståndet tillåter en produktionsvolym av ungefär samma omfattning som tidigare. Värden för den specifika belastningen har satts strängt så att utfodringen av fisk i verksamheten strävar till att bli effektivare, befrämja användandet av bästa tillgängliga teknik och använda förbättrade foderprodukter. Detta för att påverkan på vattenmiljön skall minskas. Miljöprövningsnämnden beslutar dessutom om likvärdiga villkor för de båda fiskodlingsverksamheterna i området då den totala påverkan av vattenmiljön har beaktats i beslutet.

Tabell 3: Schematisk kalkylerad maximal total belastning för odlingen. Beräkningen baserar sig på den totala produktionsvolymen som kan odlas baserat på tillståndens villkor om tillåtna mängder fosfor och kväve i det årligen använda fodret.

Tidpunkt	Fosfor kg/år	Kväve kg/år
Belastning enligt tillstånd 1991	614	4793
Verklig belastning år 2001	466	3749
Ny tillåten belastning 2003	491	4007

Miljöprövningsnämnden anser totalt sett att nyttan med odlingen överstiger skadan som kan uppkomma av verksamheten, med beaktande att villkoren i tillståndet följs. Miljöprövningsnämnden beslutar om en mindre nedskärning av tillåten belastning av näringsämnen från verksamheten jämfört med tidigare tillstånd genom att begränsa det tillåtna innehållet av fosfor och kväve i fodret. Detta bidrar till att minska den fosfor och kvävebelastning som landskapet med hänsyn till den allmänna eutrofieringen av våra vattenområden förbundit sig att följa. Med ovanstående motiveringar finner miljöprövningsnämnden grund för beviljande av fortsatt tillstånd till odling av fisk i havet vid Torsholma, Brändö.

Tillämpade lagrum

Landskapslag om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001) 2-5 §§, 8, 11, 24, 25 och 26 §.

Vattenlag för landskapet Åland (61/1996) 1 kap.1 §, 4 kap. 1, 3, 4 och 6 §, 7 § 1 mom., 6 kap. 4 §, 18 § 1 mom. punkt j och 28-29§ 8 kap. 1 §.

Landskapslag om renhållning (3/1998) 1, 8a, 8c, 8e, 8f, 9, 16, 29, 30 och 33 §.

Landskapsförordning om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000) 5 §.

Landskapslag om Ålands miljöprövningsnämnd (65/1997).

Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier (60/1995).

Lagen om djursjukdomar (FFS 55/1980).

Ålands Landskapsstyrelses beslut om begränsning av utsläpp i vatten av nitrater från jordbruket (79/2000).

Ålands Landskapsstyrelses beslut om regler för eldning av avfall (86/2002).

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774(2002) om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs en avgift på 134,55 euro.

Kungörelse av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet kungörs på Brändö kommuns och Ålands landskapsstyrelses anslagstavlor och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på kommunkansliet och på landskapsstyrelsens registratorskansli. Beslutet finns även tillgängligt på Ålands miljöprövningsnämnds hemsida www.mpn.aland.fi. I kungörelsen framgår att sakägare kan anföra besvär över lagligheten av beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.

Bilagor

1. Karta över fiskodlingens placering.
2. Besvärsanvisning.

Sigurd Lindvall
Ordförande

Erica Sjöström
Miljöhandläggare